

Az egységes párt tagjai nem léphetnek be a választójogi ligába

Budapest, június 14. Az egységespárt csütörtökön este Almásy László elnökletével értekezletet tartott. Almásy elnök közölte a párttal, hogy az elnöki tanács az OFB likvidálásáról szóló javaslatot elfogadásra ajánlja az egységespártnak. Bethlen István miniszterelnök, Bud János pénzügyminiszter, Pesthy Pál igazságügyminiszter és Mayer János földmívelésügyi miniszter felszólalása után a pártértekezlet a javaslatot el is fogadta.

Ezután újra Bethlen István miniszterelnök szólalt fel. A lapokból úgy értesültem, mondotta, hogy egy választójogi liga van alakulóban. A választójogi front azzal a jelszóval és ígérennyel lép fel, hogy pártkülönbség nélkül kell megszervezni a parlament mindama tagjait, akik a titkos vá-

lasztójog mellett foglalnak állást. Ha erről van szó, akkor az egész egységespártot be kell szervezni ebbe a ligába, mert hiszen a titkosság a párt programjában benne van. Nagyon kéri a párt tagjait, ne lépjenek be ebbe a ligába, mert itt politikai taktikáról van szó, politikai taktikai kérdésekben pedig hallgassák meg a párt vezetését.

Az értekezlet után pártvacsora volt, amelyen a miniszterelnök részletesen foglalkozott a választójogi liga megalakításának tervével. Kijelentette, hogy ehhez a belpolitikai kérdéshez a külpolitikának semmi köze sincs. A közjogi reform szerint a szociális és gazdasági konszolidáció befejezése lehet csak, de nem kiindulási pont.

A kultuszminiszter a rókusai iskola tornacsarnokának építéséhez is hozzájárulást kíván a várostól

A polgármester már meg is egyezett a miniszter kiküldöttjével

(A Délmagyarország munkatársától.) Beszámolt a Délmagyarország arról, hogy a Kossuth Lajos-sugárúton építendő iskolára a kultuszminiszter 210.000 pengőt irányzott elő, amiből azonban Hüttl professzor, az iskola tervezője, a minisztérium elgondolása szerint nem tudta volna felépíteni az iskolát. Megindultak a tárgyalások és a kultuszminisztérium most már 400.000 pengőt irányzott elő az iskola építésére. A terv szerint az új iskola épülete egyemeletes lesz, tizenkét tanteremmel. Hüttl professzor éppen a napokban jelentette ki Berzenczey Domokos műszaki főtanácsos előtt, hogy az iskola jövő tavasszal felépül.

Az építkezéssel kapcsolatban a kultuszminiszter azt is elhatározta, hogy egy modern tornacsarnokot is épít, amelynek a költséggel 160.000 pengőt tettek volna ki. A minisztériumnak azonban erre a célra csak 60.000 pengő áll rendelkezésre, mire dr. Somogyi Szilveszter polgármester olyan irányban nyilatkozott, hogy ha nincs több pénz, akkor építsék fel 60.000 pengőből. A kultuszminiszter ragaszkodott eredeti tervéhez és most leküldte dr. Peikóczy István kultuszminiszteri tanácsost, hogy keressen valamilyen lehetőséget a tornacsarnok felépítésére.

Dr. Peikóczy István csütörtökön délelőtt

hosszasan tárgyalt a polgármesterrel és kijelentette, akivel közölte, hogy sikerült a 60.000 pengőhöz még újabb 20.000 pengőt szerezni, a miniszter azonban azt kívánja, hogy

a város is járuljon valamivel hozzá a tornacsarnok építkezési költségéhez.

A tárgyalások azután eredményre is vezettek, amennyiben az a megállapodás jött létre, hogy a tornacsarnokot az állam 100.000 pengős költséggel felépíti, amelyhez

a város legfeljebb egyötöd résszel, de 20.000 pengőnél semmiesetre sem többel, járul hozzá.

Dr. Peikóczy István közölte még a polgármesterrel, hogy a Somogyi-telepi elemi iskola tornacsarnokának 40.000 pengős építési költségét a kultuskormány magára vállalja. A pénzt készpénzben bocsájtják a város rendelkezésére, a terveket a városi mérnöki hivatal készíti el és a tornacsarnokot a város építteti fel.

Ít említtük meg, hogy a kultuszminiszter a szilveszteri gazdasági iskola építéséhez hozzájárult és 120.000 pengő segélyt adott erre a célra.

A felsőház megkezdte a költségvetés vitáját

Back Bernát nagy beszédeit mondott a közgazdasági helyzetről

Budapest, június 14. Nagy érdeklődés mellett ült össze csütörtökön a felsőház, hogy megkezdje az 1928-29. évi állami költségvetés vitáját. Az ülésen megjelent Vészi József és Huszár Károly, a felsőház két új tagja is.

Az ülést nem sokkal tíz óra után nyitotta meg báró Wlassics Gyula elnök. Elparentálta gróf Vay Tibort és gróf Zichy Béát, megemlékezett az utolsó 48-as honvéd, Lebo István haláláról is, jelentést tett az újonnan kinevezett, illetve a megválasztott felsőházi tagokról.

Az 1926-27. évi beruházásról szóló pénzügyminiszteri jelentést a felsőház vitá nélkül tudomásul vette.

Következett a költségvetés tárgyalása. Báró Sztéryny József állott fel szólásra. Főleg gazdasági kérdésekkel óhajt foglalkozni, mert

az ország gazdasági viszonyai a legutóbbi sabbak.

Megállapítja, hogy

a kiadások irántában túlságosan erős a tempó.

A közterhek olyan súlyosan neheznek minden társadalmi rétegre, hogy inkább a közterhek csökkentéséről, mint azok emeléséről lehet szó. A termelés, az ipar, a kereskedelem, szóval az egész magyar gazdasági élet súlyos helyzetben van.

Erőnkön túl állunk.

A forgalom növekedése ne tévesszen meg senkit, mert az eladósodás az egész vonalon igen nagy. Kéri a kormányt, mérsékelje az államháztartás kiadásait, mert különben a bevételek fokozására

lesz kénytelen, ha az államháztartás egyensúlyát fenn akarja tartani. A gazdasági helyzet romlásának okát a tőkeképzés hiányában látja. A mezőgazdaság helyzetének megjavítására nem antektre van szükség, hanem cselekedetekre.

A segítség sürgős, mert a magyar mezőgazdaság háza ég, azt el kell oltani.

10-12 százalékos hitel mellett még ipari termelés sem lehetséges, még kevésbé mezőgazdasági termelés. Ma a magyar mezőgazdaság, amely az infláció alatt törleszteni tudta adósságait, ismét súlyos adósságokkal küzd. A mezőgazdaság egyik főbaja az értékesítés nehézsége.

Statistikai adatokkal bizonyítja Sztéryny, hogy a magyar buza és a bor külföldön nehezebben értékesíthető, mivel magasabb az ára, mint a külföldi buza és a bor.

Már legutóbbi költségvetési beszédében is sürgette, hogy

a kormány több övre terjedő programot adjon az országnak,

mert csak így lehet bírálatot mondani gazdasági és pénzügyi politikájáról. Ismét felkéri a kormányt, juttassa az országot abba a helyzetbe, hogy a jövő pénzügyi programot megismerhesse.

Ráter ezután a cseh külügyminiszternek ismeretes akciójára, amelynek célja dunai konföderáció vagy vámunió létrehozása.

Tehát azt kívánják, hogy Magyarország alkalmazkodjék örök időkre a trianoni határokhoz. Mi a szomszédokkal keressük a barátságot, de ennek kedvéért Trianont nem peccsételjük meg. (Élénk taps minden oldalon.)

A legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a külügyminiszternek és a diplomáciai karnak genfi szerepléséről. Nem bírói szerv működött Genfben, hanem egyszerű parlamenti trükk-rendszer. Az a csodálatos tevékenység, amelyet Apponyi Albert fejtett ki (Nagy taps a felsőház minden oldalán.) hatástalan maradt egy előre megállapított trükk miatt. Ezekután felteszem a kérdést, akad-e magyar ember, aki vár valamit ettől a fórumtól? Akad-e gondolkodó ember, aki azt hiszi, hogy igazságunkat itt fogjuk elérni? Valószínű, hogy az optások kielégítése veszélyeztetné Románia pénzügyeit. E törekvés ellen minden eszközzel védekezni kell. A költségvetést elfogadja.

Sztéryny József bárót beszéde befejeztével óvációnban részesítették.

Petz Lajos (Győr) szólalt fel utána. A költségvetés a városokra nézve új és súlyos rendelkezéseket tartalmaz, ezért állást foglal a költségvetés ellen. A költségvetést nem fogadja el.

Ezután Baltazár Dezső debreceni református püspök emelkedett szólásra. Szeretné, ha a hadikölcsönök valorizációját végrehajtanák, a nyugdíjasok jövedelmét emelnék, de ezeket a kérdéseket nem teszi szóvá. Megemlékezik a köztisztviselők fogyasztási szövetkezetéről. Megérti a kereskedelem idegenségét a köztisztviselők szövetkezetével szemben. Ez a szövetkezet hatalmas tényezővé nőtt és tekintélyes hasznot von el az egyéni kereskedőktől. Amde 72.000 köztisztviselő és 50.000 család érdekeit szolgálja. A költségvetést elfogadja.

Huszár Aladár visszautasítja a képviselőházban a felsőház ellen elhangzott támadást. A költségvetést elfogadja és határozati javaslatot terjeszt be, hogy a kincstári jogügyi osztályt az igazságügyminiszter fenhatósága alá rendeljék.

Juhász Andor: A magánjogi kódexet nagy érdeklődéssel várja az egész ország, mert a közönség az igazságszolgáltatás egyszerűsítését reméli ettől. Kérte végül az 1920-ban megállapított bírói státus visszaállítását.

Back Bernát a mezőgazdaság súlyos helyzetével foglalkozva, megállapította, hogy

mezőgazdaságunk nem bírja el azokat a terheket, amelyek ma ránehezednek.

A válság főoka az agrárindex és az ipari index között való nagy diszparitás. Lehetetlennek tartja, hogy az állami üzemek deficitjének a megszüntetése során a tarifaelemeléshez folyamodtak az államvasutak, amellyel főként a mezőgazdasági értékesítést sodorták válságba. Statistikai adatokat sorol fel ennek bizonyítására és megállapítja, hogy a környező államok agrárarbitája jóval alacsonyabb, mint a magyar tarifa. Vannak ipari cikkek, amelyek megokoltan tarifakezvezményt élveznek a gabonával szemben, holott az ország fő termelési ága a gabonatermelés. A hazai tarifák ugyancsak jóval drágábbak, mint a külföldiek és ez teszi versenyképtelenné a mezőgazdasági termelést. A gabonának a termelőtől a fogyasztóig való útját meg kellene rövidíteni, hogy ezzel olcsóbb legyen. Az erre hivatott szerv a Futura, azonban nem tud elegendő tenni hivatásának. Szólt ezután a hitelkérdésről. Az angol kormány mezőgazdasági bankot akar létesíteni, amelynek költségeit nem a gazdaság, hanem az állam viseli. Nekünk is így kellene eljárunk, mert ezzel a kamatlábat leszoríthatnánk.

A termelőt közelebb kell hozni a Nemzeti Bankhoz.

Sajnos az OKH nem tudja teljes mértékben teljesíteni feladatát. Kifogásolja, hogy

a hitelt kereső kisgazdákat részjegyzőre szorítják.

Kifogásolja a súlyos adókat is. A mezőgazdasági tarifa leszállításával és az értékesítés olcsóbbá tételével a mezőgazdasági szövetkezetek kiépítésével a kamat és adóterhek csökkentésével kell támogatni a mezőgazdaságot.

Mintán még nagyobb anyaga van, kéri, hogy a beszédét holnap folytathassa.

Az elnök kijelenti, hogy erre nincs mód, kéri vonja össze beszéde további részét.

Back Bernát ezután folytatja beszédét és a kereskedelmi szerződésekről szól.

Új kivitel piacok megnyerését kívánja.

Az ipari kérdésekre térve át, az ipari export támogatására szánt összeg felmérését tartja szükségesnek. Tul drágán dolgozunk és így nem vagyunk versenyképesek. A takarékoság kereszttüvel és a közgazdasági egyszerűsítését kívánja. Meggyőződése, hogy a kormány megtalálja a módot a kérdések helyes megoldására és ezért elfogadja a költségvetést.

Az elnök a vitát megszakítja és a felsőház költségvetési vitáját holnap folytatja.

Az ülés 3 órakor ért véget.